

Навидум, нафтата е само обично гориво за развој на индустријата, течност која го стимулира и го поттикнува човековиот развој. Но, без неа сè ќе запре. Таа е двигател на стопанството, на индустријата. Истовремено нафтата е исклучително силно политичко и воено средство за поразување на противникот. Таа е посланка од нуклеарна ракета, од еден моќен Томахавк. Низ историјата за неа се воделе, се водат и ќе се водат војни. Истекоа реки крв, се срамнија со земја градови и држави... само за да се освои непроценливото течно црно злато.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

АКО ТРЕБА И К

На светската глобално-економска сцена на повидок е реализација на новиот т.н. Рибентроп-Молотов пакт. Станува збор за понуда на Русија за Полска и за Германија заедно да го финансираат гасоводот, кој би бил изграден на дното на Балтичкото Море и кој ќе ги поврзува Санкт Петербург и Ростов. На оваа идеја ѝ претходеа неколку моменти кои претставуваат сериозна опасност за идните трансфери на нафта и на земен гас низ светот. Имено, во јуни оваа година официјален Техеран отворено им се закани на западните земји, пред сè, на САД и на Велика Британија, дека доколку почнат воена авантура против Иран, власта на Ахмадинеџад ќе ја искористи нафтата како оружје против светот. Во исто време, лидерите на Грузија, Украина, Азербејџан и на Молдавија му дадоа политичка поддршка на американскиот проект за изградба на евроазиски нафтовод. Водечка личност на прозападниот план е украинскиот претседател, Виктор Јушченко, кој е со став дека новиот нафтен коридор треба да биде трасиран токму преку овие држави. Она што е спорно за Москва е тоа што нафтоводот ја заобиколува Русија. Кремљ не може да се помири со тој факт. Целта на админис-

трацијата на Путин е да ја собере иранската и нафтата од поранешните советски простори, без улога на Америка. Со тоа, геостратешката игра меѓу вечните ривали станува сè посурова и понеизвесна.

АМЕРИКАНСКА НАФТЕНА ДОМИНАЦИЈА

Преку новоизградениот нафтовод во Турција, САД успеаја да ја преземат нафтата од Азербејџан, која беше во рамките на руските стратешки и економски интереси. Трасата е долга 1.760 км, а во догледно време се очекува низ неа дневно да минуваат приближно 1,8 милиони барели нафта. Во перспектива, западниот свет настојува од 2010 година, преку Каспискиот басен, дневно да превезува 1,5 милиони барели нафта. Таа би требало да се транспортира од новопронајденото наоѓалиште во местото Кашаган, најбогато во последниве 30 години, до новиот терминал во азербејџанскиот главен град Баку, кој сè уште се гради.

Понатаму, Америка го форсира и сво-

Проценките за тоа колку изнесуваат резервите на светски природен гас осцилираат од 386.000 милијарди до 530.000 милијарди метри кубни. Доколку овие прогнози се точни тогаш светот ќе биде обезбеден со гас за наредните 200 години, со сегашното ниво на потрошувачка. Што се однесува до резервите со нафта, тие не се толку перспективни. Има доволно само за до 2020 година.

ПОДАРИ НА ПЛАНЕТАТА

јот трет стратешки проект кој ќе ја заокружи т.н. Голема централна Азија. Станува збор за гасоводот Туркменија - Авганистан - Пакистан - Индија, кој целосно треба да ги исфрли од игра Русија и Иран од азиското подрачје. Според бројни стратегии, токму за тој гасовод денес во Авганистан војуваат САД и НАТО. Прогнозите велат дека тој проект тешко може да се реализира во догледно време.

Како контрапотег на ова, Иран веќе ѝ понуди на Индија заедничка изградба на 2.500 км долг гасовод, кој би ги поврзал иранските полиња со Карачи во Пакистан и Северна Индија. Но, уште на стартот Вашингтон се обиде да го блокира овој проект на Техеран, со закани дека ќе ги санкционира сите корпорации и претпријатија кои ќе учествуваат во реализацијата на т.н. јужноазиска магистрала која ја предлага Иран.

РУСИЈА СО КОНТРАКОРИДОРИ

На ваквите офанзивни чекори на американската геостратешка економија Русија цела деценија немаше конзистентен одговор. Белата кука вешто ја искористи слабоста на администрацијата на Елцин и лесно допре до Јужна

НИЗ КОИ ЦЕВКИ ЌЕ ПРОТЕКУВА ПОВЕЌЕ НАФТА?

Многумина се прашуваат до каде се работите околу изградбата на нафтоводот АМБО, кој треба да поминува и низ Македонија. Договорот е потпишан, но практична реализација на спогодбата сè уште нема. Копјата повторно се кршат меѓу Американците од една страна, кои го финансираат АМБО, и Русите од друга, кои стојат како спонзори на нафтоводот Бургас-Александрополис. АМБО треба да ја донесе касписката нафта до Медитеранот заобиколувајќи ги Босфор и Русија. Неговата должина од близу 900 км и капацитет од 750.000 барели нафта дневно, се вбројува во еден од перспективните. Вредноста е проценета на 1,2 милијарди долари. Вкрстените интереси на Балканот повторно поттикнуваат големи политички борби, а кој ќе излезе како победник веројатно ќе покаже приходот од транзитот на нафтата. И не само тоа. Прашање е кој ќе ја искористи касписката нафта? Враќањето на Русија на геополитичката сцена ги намали шансите Западот да го држи нафтениот монопол во овој дел од светот. Коридорите на Балканот ќе бидат исклучителна шанса за држење под контрола и на стратешките интереси на Русија и на САД.

РВ ЌЕ ПАДНЕ!

ВОЈНАТА ВО АВГАНИСТАН - ВОЈНА ЗА НОВИ НАФТЕНИ КОРИДОРИ!

Азија и нејзините богатства. Последните пет години Русија се обидува да го врати своето влијание во постсоветскиот простор, па оттука играта меѓу големите сили не само што станува поинтересна, туку и понеизвесна. На американско-европските комбинации Москва се спротивстави со изградбата на

нафтоводот Бургас - Александрополис. Договорот за негова реализација беше потпишан на 15 март годинава со Грција и со Бугарија. Тој треба да му конкурира на нафтоводот Баку-Тбилиси-Ерзурум-Џејхан. Вториот чекор кој Путин го направи на тој план е новиот договор со претседателот на Туркменистан за об-

нова на советскиот Прикасписки нафтовод кој, пак, сосема ги заобиколува Азербејџан, Грузија, Молдавија и Украина. Цевките за проток на земниот гас веќе се поставуваат и тие треба да поминуваат исклучително преку руска територија. Познавачите на нафтениот прилики велат дека доколку тој гасовод се реализира, тогаш американските проекти во Јужна Азија можат да останат "полусуви".

Јасно е дека се исцртуваат новите сфери на политичко-економско владение во светот. Интересите се огромни и на едната и на другата страна. Како трет играч се појавува и Кина. Пролетта 2006 година Пекинг потпиша договор со Туркменистан за испорака на 30 милијарди метри кубни природен гас, а на повидок е и изградба на 2.000 км долг гасовод. Покрај тоа, на речиси сите берзи низ светот Кинезите купуваат нафтени акции и концесии.

ГЛАДИЈАТОРСКА БОРБА ЗА ОСВОЈУВАЊЕ НА АРКТИКОТ

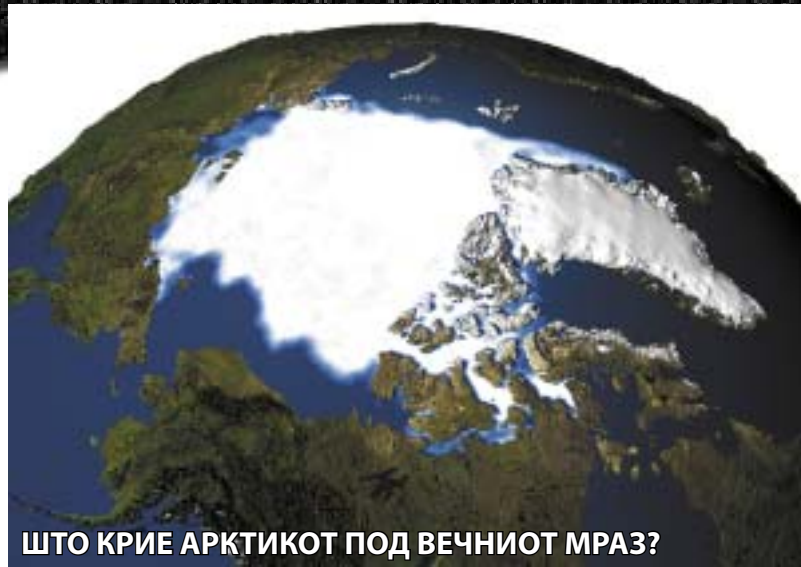
Но, за руско-американскиот натпревар во поглед на експлоатацијата на нафтата и на гасот не е интересен само јужноазискиот регион. Одамна е познато дека Северниот пол избобилува со природни богатства, кои доколку се искористат ќе можат планетава да ја вне-

Неодамна во Братислава е постигнат договор за учество на Словачка во нафтоводот Одеса-Броди-Плоцк, кој инаку е спонзориран од ЕУ, од Украина и од Полска. Преку словачкиот нафтовод, кој ќе мора да се прошири, ќе протекува дел од касписката нафта и таа ќе пристигнува до чешките рафинерии. Не се познати временските рокови за завршување на проектот, но се очекува да биде изграден до 2012 година. Трошоците за градењето на нафтоводот се движат до една милијарда евра. Се планира потоа тој да се продолжи до Гдањск во Полска, па со тоа касписката нафта ќе биде достапна и за Германија. Цел на овој проект е да се намали зависноста на Европа од руските природни енергенси.

Дека нафтоводите имаат големо значење за светскиот развој покажува и случајот со Иран. Кога официјален Техеран почна да се заканува дека поради евентуалните санкции на меѓународната заедница, воено ќе го спречи протокот на нафта низ нејзина територија, набрзо пристигна одговорот. Се најави изградба на два нафтовода кои треба да го заобиколат Иран. Работите стартуваа од оваа година, а се очекува низ нив дневно да течат околу пет милиони тони барели сурова нафта.

сат во нова ера. Трката за негово освојување штотуку почна. Се проценува дека под планините со мраз се наоѓаат десет милијарди тони нафта и гас. Откако Арктикот почна незапирливо да се топи, економските апетити на земјите кои се во негова близина стануваат сè поголеми. Русија се обидува да ги прошири своите северни географски граници во длабочина на Северното Море, прикажувајќи го тоа како дел од сибирскиот простор. На тоа се спротивставуваат Норвешка, Данска, Финска и Шведска кои, исто така, имаат свои интереси во тој дел. Станува збор за територија богата со нафта, која има приближна големина колку Франција, Германија и Италија заедно. Неодамна руските геолози направиле истражувања на теренот и откриле дека арктичкиот појас на земјата е директно поврзан со Северниот пол. И она што сите ги изненади - тој регион пребогат со нафта и со природен гас го прогласија за руски. Русија се обиде тој дел од светот да го присвои уште пред шест години, но чинот беше осуден и неа не ѝ се дозволи да го поседува.

Денес сè повеќе се зборува за поделба на Арктикот. За него се заинтересирани и Канада и Америка. Меѓу Норвешка и Русија веќе имаше неколку инциденти, кога Осло се обиде да експлоатира богатства навлегувајќи двесте милји во реонот, кој наводно ѝ припаѓа на Москва. Русија смета дека со сите држави може да се справи околу Арктикот, освен со САД. Тука се очекува гладијаторска борба. Американците веќе се вознемирени од руските раздвижувања за искористување на подводното богатство на Северниот пол. Колку побрзо мразот се топи поради глобалното затоплување, толку побрзо двете светски сили ќе се пуштат во поход за негово искористување. Досега тоа беше невозможно поради огромните количества мраз во Северниот Леден Океан.

ШТО КРИЕ АРКТИКОТ ПОД ВЕЧНИОТ МРАЗ?

Но, како целата акција ќе биде правно поткрепена кога се знае дека ниту Русија ниту САД немаат легално право за навлегување во длабочината на Арктикот, бидејќи тоа излегува од нивните територијални рамки. Според важечките конвенции на Обединетите нации, ниту една држава не се протега до Северниот пол. Станува збор за т.н. меѓународна зона. Доколку никој не ги почитува светските конвенции, во тој случај секому може да му текне да појде во економска експедиција на Арктикот и да го експлоатира недопреното природно богатство. Како и да е, глобалното затоплување си го направи своето. Топењето на сантите мраз во Ледениот океан ги откри досега непознатите непроцентливи богатства на северниот дел од планетата. Скептиците ќе речат дека новите војни меѓу светските сили отсега на таму ќе се водат токму за нафтата под мразот, која ја има повеќе од онаа во Ирак, во Иран или во Јужна Азија. Дискутабилно е само кој прв ќе го постави своето знаме над арктичките нафтени полиња - Америка или Русија? Веројатно походот ќе биде налик на оној кога се освојуваше Месечината.

ProMedia

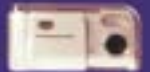
hpstore

ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi,
telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

tel. 02/ 3215980

ProMedia